

Workshop DreptCompAct

STRATEGIA DE APĂRARE A CONSILIERULUI JURIDIC – ULTERIOR PRIMIRII DE CĂTRE INSTITUȚIA PUBLICĂ A CERERII DE CHEMARE ÎN JUDECATĂ

Workshop pentru facilitarea comunicării mediu academic – mediu economic real, în vederea adaptării și corelării competențelor profesionale și a abilităților practice aferente, oferite de programele de studii de licență/masterat la care sunt înmatriculați membrii grupului țintă cu cerințele pieței muncii dinamice și globale

15.06.2026 online

Temă expert: Mecanismele de apărare și ripostă ale pârâtului în dreptul civil

Dezvoltarea și sprijinirea parteneriatelor sustenabile, cu angajatori din mediul economic real, la care se realizează stagiile de practică de specialitate, pentru adaptarea și corelarea competențelor profesionale cu cerințele pieței muncii, în vederea facilitării inserției socio-profesionale a viitorilor absolvenți

Mecanismele de apărare și ripostă ale pârâtului în dreptul civil

Dreptul la apărare constituie unul dintre principiile fundamentale ale procesului civil românesc, fiind garantat atât de Constituția României (art. 21), cât și de Codul de procedură civilă. Acest drept asigură echilibrul dintre părțile procesuale și permite pârâtului să răspundă eficient pretențiilor formulate de reclamant.

Dreptul la apărare se manifestă prin multiple instrumente procesuale pe care pârâtul le poate utiliza pentru a-și proteja interesele legitime: întâmpinarea, excepțiile procedurale și de fond, cererea reconvențională, chemarea în garanție și alte mijloace prevăzute de lege.

Principiul contradictorialității, reprezintă fundamentul procedural care asigură fiecărei părți posibilitatea de a-și expune punctul de vedere, de a pune în discuție probele și argumentele adversarului și de a participa activ la soluționarea litigiului.

Manifestări practice ale principiului contradictorialității :

- Obligația instanței de a pune în discuția părților toate chestiunile de fapt și de drept
- Dreptul pârâtului de a răspunde la toate pretențiile reclamantului
- Posibilitatea de a formula cereri și excepții în condițiile legii
- Garantarea accesului la dosar și la probe

- **Rolul activ al pârâtului în asigurarea echilibrului procesual**

Pârâtul nu este un participant pasiv la proces, ci un subiect procesual activ, care dispune de instrumente diverse pentru a influența cursul judecății.

- **Rolul activ al pârâtului se manifestă prin:**

- ✓ Analiza critică a cererii de chemare în judecată, în vederea identificării argumentelor reclamantului pe care le consideră neîntemeiate sau neprobate
- ✓ Formularea apărărilor pe fond și pe excepții
- ✓ Propunerea probelor necesare susținerii poziției sale
- ✓ Invocarea mijloacelor procesuale de blocare sau amânare a judecății prin cereri motivate de amânare, de recuzare sau de strămutare
- ✓ Inițierea acțiunilor conexe - cererea reconvențională sau cererea de chemare în garanție

CADRUL GENERAL DE APĂRARE – ÎNTÂMPINAREA

Întâmpinarea reprezintă **actul procedural obligatoriu** prin care pârâtul răspunde, în scris, pretențiilor formulate de reclamant în cererea de chemare în judecată, invocând excepții, apărări și propunând probele necesare soluționării cauzei.

Întâmpinarea este obligatorie în toate cazurile, indiferent de natura cauzei sau de complexitatea litigiului.

Conținutul întâmpinării

Întâmpinarea trebuie să cuprindă următoarele elemente:

A. Identificarea părților: numele, prenumele și calitatea părților, codul numeric personal (pentru persoane fizice), Codul de identificare fiscală (pentru persoane juridice), adresa sau domiciliul/resedința, calitatea procesuală (reclamant, pârât, reprezentant)

B. Excepțiile de procedură și de fond

Pârâtul trebuie să invoce toate excepțiile pe care le cunoaște, sub sancțiunea decăderii.

- **Excepții de procedură:** necompetența instanței, litispendența, conexitatea, nulitatea cererii de chemare în judecată

- **Excepții de fond:** prescripția extinctivă, autoritatea de lucru judecat, lipsa capacității procesuale active, lipsa calității procesuale pasive

C. Apărările pe fondul cauzei

Pârâtul trebuie să răspundă punctual la fiecare capăt de cerere al reclamantului prin:

- Recunoașterea sau contestarea faptelor invocate de reclamant
- Prezentarea unor argumente de fapt și de drept
- Invocarea împrejurărilor care conduc la respingerea pretențiilor reclamantului
- Invocarea eventualelor nulități ale actelor deduse judecății

D. Probele propuse

Pârâtul trebuie să propună toate probele necesare:

- **Proba cu înscrisuri:** documente, contracte, corespondență
- **Proba cu martori:** numele și adresa martorilor, faptele pe care urmează să le dovedească
- **Efectuarea de expertize:** stabilirea obiectului expertizei și întrebările pentru expert
- **Interogatoriul:** întrebările pentru reclamant
- **Cercetarea la fața locului:** obiectivul cercetării

E. Cererea reconvențională - dacă pârâtul are pretenții proprii împotriva reclamantului, acestea pot fi formulate în cadrul întâmpinării sub forma unei cereri reconvenționale

F. Sancțiuni pentru nerespectarea dispozițiilor legale privind termenul de depunere a întâmpinării

Pârâtul care nu depune întâmpinare în termenul legal **decade din dreptul de a propune probe și de a invoca excepții, cu excepția celor de ordine publică, respectiv** necompetența materială, necompetența teritorială absolută, litispendența, lipsa capacității procesuale, autoritatea de lucru judecat

EXCEPȚIILE PROCEDURALE

- **Excepția procedurală** reprezintă **mijlocul procesual** prin care pârâtul invocă, **fără a pune în discuție fondul cauzei**, neregularități privitoare la compunerea instanței, competența acesteia sau procedura de judecată.

CLASIFICARE EXCEPȚIILOR DUPĂ EFECT:

1. **Excepții dilatorii** - au ca efect amânarea judecării pe fond și nu duc la respingerea cererii, ci la suspendarea sau amânarea judecării până la remedierea neregularității invocate
 - **Excepția de netimbrare:** cererea nu a fost timbrată sau a fost timbrată necorespunzător
 - **Excepția de necompetență:** instanța sesizată nu este competentă
 - **Excepția de litispendență:** există deja un proces cu aceleași părți și același obiect pe rol

2. Excepții peremptorii (dirimante) - au ca efect respingerea cererii sau stingerea procesului, fără cercetarea fondului (prescripția, autoritatea de lucru judecat, excepția lipsei calității sau capacității procesuale, excepția lipsei dovezii calității de reprezentant, perimarea).

CLASIFICARE EXCEPȚIILOR DUPĂ NATURA NORMEI:

CRITERIU	EXCEPȚII ABSOLUTE	EXCEPȚII RELATIVE
Natura normei	Norma de ordine publică	Norma de ordine privată
Subiecții care pot invoca	Părțile, judecătorul, procurorul	Doar partea interesată
Momentul invocării	Oricând în cursul procesului	Prin întâmpinare sau la primul termen de judecată
Exemple	Necompetența materială Capacitatea procesuală Autoritatea de lucru judecat	Necompetența teritorială relativă Conexitatea

Excepția de necompetență

A. Necompetența materială

- **Caractere**
 - Excepție **absolută**, de ordine publică
 - Poate fi invocată **oricând** în fața instanțelor de fond
 - Poate fi invocată de: părți, judecător din oficiu, procuror
 - Nu poate fi acoperită prin neinvocare
- **Cazuri tipice:**
 - Judecătorie sesizată cu cerere de competență Tribunalului
 - Tribunal sesizat cu cerere de competență Curții de Apel
 - Instanță specializată sesizată cu cerere de competență instanței comune
- **Efect:** Declinarea competenței către instanța competentă

B. Necompetența teritorială absolută

- **Caractere:**
 - Excepție **absolută**, de ordine publică
 - Poate fi invocată de: părți, judecător, procuror - cel mai târziu la primul termen cu părțile legal citate

Cazuri de competență teritorială absolută:

1. Acțiuni imobiliare Acțiunile privitoare la bunuri imobile se introduc la instanța din raza teritorială în care se află imobilul

2. Succesiuni: Acțiunile privitoare la moștenire se introduc la instanța de la ultimul domiciliu al defunctului

Efect: Declinarea competenței către instanța competentă teritorial

C. Necompetența teritorială relativă

Caractere:

- Excepție **relativă**, de ordine privată
- Poate fi invocată **DOAR de pârât**
- **Termen de invocare:** Prin întâmpinare sau la primul termen de judecată
- **Efectul neinvocării:** Acoperirea necompetenței (instanța devine competentă)

Cazuri tipice:

- Competența alternativă: reclamantul ales o instanță din cele disponibile
- Competența convențională: părțile au stabilit prin convenție instanța competentă

Excepția litispendenței

Litispendența reprezintă situația în care **există două procese identice** aflate pe rolul unor instanțe diferite, în curs de judecată.

Pentru a exista litispendență, trebuie îndeplinite cumulativ trei condiții:

- **Identitate de părți** - aceleași părți sunt implicate în ambele procese
- **Identitatea de obiect** - aceeași pretenție este formulată în ambele procese
- **Identitatea de cauză** - aceleași temei juridic al pretenției

Regimul juridic

- Excepție **absolută**, de ordine publică
- Poate fi invocată **oricând** în cursul procesului
- Poate fi invocată de: părți, judecător din oficiu, procuror

Efect

- **Dosarul se trimite primei instanțe sesizate**, care va judeca cauza. Cea de-a doua instanță își declină competența.

Excepția conexității

- Conexitatea reprezintă **legătura strânsă** între două sau mai multe cauze distincte, care justifică reunirea lor pentru a evita hotărâri contradictorii.
- **Regim juridic**
 - Excepție **relativă**, de ordine privată
 - Poate fi invocată doar de **partea interesată**
- **Termen de invocare** – la primul termen de judecată
- **Efect** - reunirea dosarelor la instanța care a fost sesizată prima sau, după caz, la instanța ierarhic superioară comună.

EXCEPȚIILE DE FOND

Prescripția extinctivă

Prescripția extinctivă reprezintă pierderea dreptului de a obține condamnarea pârâtului prin neexercitarea acțiunii în justiție în termenul prevăzut de lege.

Caractere: este o excepție de fond, peremptorie, de ordine privată (relativă), trebuie invocată de pârât
(instanța nu o poate ridica din oficiu) prin întâmpinare sau la primul termen de judecată

- **Termen general de prescripție este de 3 ani**
- **Termene speciale:** stabilite de legi speciale
- **Calculul termenului de prescripție**
 - **Regula generală:**
 - ✓ Termenul de 3 ani curge de la data nașterii dreptului la acțiune
 - ✓ Pentru obligații periodice: termen de 3 ani pentru fiecare rată
 - **Termene speciale:**
 - ✓ Acțiuni în anulare: 6 luni - 3 ani, după caz
 - ✓ Acțiuni în garanție: 2 ani
 - ✓ Acțiuni în responsabilitate profesională: 1 an
- **Efectele prescripției**
 - **Efect principal:** Respingerea acțiunii ca prescrise, chiar dacă datoria a existat.
 - **Efecte secundare:**
 - Pârâtul este liberat de obligație
 - Garanțiile reale și personale se sting
 - Prestațiile făcute nu pot fi cerute înapoi

Autoritatea de lucru judecat

Autoritatea de lucru judecat reprezintă **împiedicarea repunerii în discuție** a unui litigiu deja soluționat printr-o hotărâre definitivă.

- Pentru a opera autoritatea de lucru judecat, trebuie îndeplinite cumulativ 3 condiții:
- **Identitate de părți:**
 - Aceleași părți în ambele procese **sau** succesorii în drepturi ai părților **sau** cei care au aceeași calitate juridică
- **Identitate de obiect:**
 - Aceeași pretenție materială sau același bun **sau** aceeași prestație cerută
- **Identitate de cauză:**
 - Același temei juridic **sau** aceleași fapte care justifică pretenția
- **Efectele prescripției:**
 - **Efect negativ:**
 - Împiedică judecarea unui nou proces identic
 - Cererea nouă va fi respinsă ca fiind supusă autorității de lucru judecat
 - **Efect pozitiv:**
 - Ceea ce s-a stabilit prin hotărârea definitivă este obligatoriu pentru procesele ulterioare
 - Nu mai poate fi discutat sau contestat

Excepția lipsei capacității procesuale

- Calitatea procesuală reprezintă **identitatea între părțile din proces și subiecții raportului juridic material** dedus judecății.

A. Capacitatea de folosință = aptitudinea generală și abstractă a unei persoane de a avea drepturi și obligații procesuale.

- **În cazul persoanei fizice** - capacitatea de folosință se dobândește la naștere și se pierde prin deces
- **În cazul persoane juridice** - capacitatea de folosință se dobândește la data înregistrării și se pierde prin radiere din Registrul Comerțului
- **Lipsa capacității de folosință:**
 - Atrage **nulitatea absolută** a cererii
 - Poate fi invocată **oricând**
 - Este o excepție **absolută**

B. Capacitatea de exercițiu = aptitudinea unei persoane de a exercita singură, prin acte proprii, drepturile și obligațiile procesuale.

- **În cazul persoanei fizice** - Capacitatea de exercițiu se dobândește la majorat (18 ani); Minorii între 14-18 ani au capacitate de exercițiu restrânsă.
- **Lipsa capacității de exercițiu** - poate fi acoperită prin numirea unui reprezentant legal

Calitate procesuală activă:

- Reclamantul trebuie să fie titularul dreptului pretins
- Reclamantul trebuie să justifice un interes personal, născut și actual

Calitate procesuală pasivă:

- Pârâtul trebuie să fie cel obligat în raportul juridic dedus judecății
- Pârâtul trebuie să fie cel care a încălcat dreptul reclamantului

Efectul lipsei calității procesuale = respingerea cererii ca introdusă de/împotriva unei persoane fără calitate procesuală

CEREREA RECONVENȚIONALĂ

- Cererea reconvențională este **cererea prin care pârâtul formulează propriile pretenții împotriva reclamantului**, în cadrul aceluiași proces.
- **Cererea reconvențională este o acțiune principală**, nu o simplă apărare (pârâtul devine “reclamant-reconvențional”)

- **Condiții de admisibilitate:**

Pârâtul să aibă pretenții proprii împotriva reclamantului
Pretențiile să derive din același raport juridic sau să fie strâns legate
Să fie depusă în termen (odată cu întâmpinarea sau la primul termen de judecată)

- **Efectul nerespectării termenului:**

Decăderea din dreptul de a formula cerere reconvențională
Necesitatea introducerii unei acțiuni separate

Importanță strategică:

- cererea reconvențională permite pârâtului să treacă de la o poziție defensivă la una ofensivă, transformând procesul într-un litigiu complex în care ambele părți au pretenții
- prin formularea cererii reconvenționale, pârâtul evită necesitatea introducerii unei acțiuni separate, cu toate costurile și întârzierile aferente
- pretențiile reconvenționale pot determina reclamantul să accepte o soluție amiabilă sau să renunțe la pretențiile exagerate
- dacă ambele cereri sunt admise, instanța poate dispune compensarea sumelor datorate, executându-se doar diferența.